

**UCHWAŁA NR 505/LXV/2023
RADY GMINY KONOPISKA**

z dnia 19 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy a dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz.40 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) art. 10 ust 1 i ust 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r. poz.1939 z późn. zm.) Rada Gminy Konopiska uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Konopiska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Konopiska

Edward Baldyga

Załącznik do uchwały Nr 505/LXV/2023

Rady Gminy Konopiska

z dnia 19 grudnia 2023 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok dla Gminy Konopiska

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 dla Gminy Konopiska określa działania w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu, uzależnienia od narkotyków i uzależnień behawioralnych.

Program podejmuje rozwiązywanie społecznych zjawisk wieloaspektowo oraz opiera się na systemowym i konsekwentnym wdrażaniu programów profilaktycznych we współpracy z różnymi środowiskami działającymi w tym zakresie. Jednocześnie zaplanowane i realizowane przez GKRPA działania, dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości w zasobach instytucjonalnych i osobowych.

Ponadto wspomniane działania muszą bazować na zadaniach wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Monitoring dokonany poprzez analizę otrzymanych sprawozdań z ubiegłego roku oraz informacji uzyskanych od beneficjentów zadań pozwala wyciągnąć wnioski, że działania inicjowane w ubiegłych latach przez GKRPA w Konopiskach, obejmowały najbardziej istotne obszary dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej.

Podstawa prawna Programu:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
4. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.
5. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
8. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
9. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.
10. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych.
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.
12. Programu przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2021-2030.
13. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Konopiska 2022.

II. PROBLEM ZE SKALĄ OCEN

Gmina Konopiska liczy 10 559 mieszkańców (stan na 30 września 2023r.) z czego 5 508 to kobiety, 5 051 to mężczyźni. W 2022 roku przeprowadzono Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Konopiska. Poniżej podsumowanie wyników, ujęte dla dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.

Badanie dorosłych mieszkańców:

Na podstawie wyników sondażu badawczego przeprowadzonego na terenie Gminy Konopiska, wyodrębniono następujące problemy i kwestie społeczne:

- Za zdecydowanie najpoważniejsze kwestie społeczne mieszkańcy uznali: nadużywanie alkoholu, zanieczyszczenie środowiska, brak tolerancji, bezrobocie, ubóstwo, kryzys rodzinny, niewłaściwą opiekę rodzicielską, konsekwencje pandemii.

- Badani wskazali, iż w ¼ gospodarstw domowych respondentów na terenie Gminy Konopiska znajduje się osoba bezrobotna. Z bezrobociem związane są również problemy z zarządzaniem dochodem w gospodarstwie domowym. 10% respondentów przyznaje, że dochody, którymi dysponuje ich gospodarstwo domowe są niewystarczające i nie pozwalają nawet na zaspokojenie bieżących potrzeb. 38% ankietowanych zmuszonych jest do życia bardzo oszczędnie i między innymi dzięki kupowaniu najtańszych produktów wystarcza im na wszystko oraz 32% mieszkańców zadeklarowało, że dochody, które uzyskują wystarczają na zaspokojenie wszystkich potrzeb, jednak w dalszym ciągu nie pozwalają na oszczędzanie.

- 34% badanych wskazało również, że ich poczucie bezpieczeństwa w ostatnim czasie trwania pandemii Covid-19 znacznie zmniejszyło się, co jest ściśle powiązane z konsekwencjami gospodarczymi oraz aspektem utraty zarobkowania lub utraty oszczędności.

- Duża liczba badanych wskazuje, że nadużywanie alkoholu w ich lokalnej społeczności jest wciąż aktualnym i istotnym problemem. Aż 42% osób stwierdziła, że w ostatnim roku na terenie Gminy spożycie alkoholu wzrosło w związku z pandemią Covid-19. Biorąc pod uwagę fakt, iż uważają oni alkoholizm za jeden z najpoważniejszych kwestii społecznych występujących na terenie Gminy można uznać, iż jest to obszar w którym należy podjąć zintensyfikowane działania zmierzające do rozwiązania tego problemu.

- Znaczna część badanych (65%) wskazała, iż w ich opinii alkohol powinien być sprzedawany powyżej 21 roku życia. Duża część (43%) badanych uważa, że w ich otoczeniu jest za dużo punktów w których dostępny jest alkohol. Duża część badanych w ostatnim półroczu była świadkiem zachowań związanych z nadużywaniem alkoholu w ich otoczeniu.

- Głównym celem działań profilaktycznych realizowanych na terenie Gminy nie powinno być wyeliminowanie spożywania alkoholu przez jej dorosłych mieszkańców, ponieważ nie jest to możliwe. Zdecydowana większość mieszkańców (90%) opowiada się za zwiększeniem liczby realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. W następnej kolejności cofanie większej ilości „koncesji” na sprzedaż alkoholu dla osób, które łamią prawo, np. sprzedając go nieletnim (79%) oraz prowadzenie większej kontroli punktów sprzedaży alkoholu (74%) na terenie Gminy.

- Skupić należy się na uświadomieniu lokalnej społeczności skutków oraz zagrożeń jakie wiążą się ze spożywaniem alkoholu, zwłaszcza w nadmiernych ilościach. Należy także zwiększyć liczbę działań mających na celu promowanie zdrowego trybu życia oraz aktywnego spędzania wolnego czasu.

- Znaczna część mieszkańców (92%) wykazuje brak wiedzy dotyczącej prowadzonych na terenie Gminy działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom oraz pomagania osobom dotkniętym takimi problemami. Wyłoniła się zatem potrzeba na szersze upowszechnianie i promowanie prowadzonych programów i działań skierowanych do mieszkańców Gminy Konopiska.

- Przyjmowanie narkotyków kiedykolwiek w życiu przez dorosłych mieszkańców dotyczy bardzo małego odsetka respondentów (6%). Natomiast 27% badanych zna osoby w swoim otoczeniu, które przyjmują substancje odurzające.

- Duża część osób badanych (49%) zna co najmniej jedną rodzinę, która doświadcza przemocy domowej, chociaż sami respondenci w niewielkiej ilości przyznali się do doświadczania przemocy w swoim gospodarstwie domowym. 33% mieszkańców reagowała w przeszłości na obserwowaną przemoc w swoim lokalnym środowisku. Duża część osób (84%) zadeklarowała wiedzę dotyczącą sposobów pomocy takim osobom. Zarówno wdrażanie działań profilaktycznych i prewencyjnych, jak i wsparcie osób doświadczających skutków przemocy (ofiary i sprawcy) jest konieczne ze strony Gminy w najbliższym czasie.

- Większość badanych osób spędza od 1 do 4 godzin dziennie korzystając z Internetu, głównie używając do tego celu smartfonów. Korzystanie z Internetu przez smartfon wskazuje na zagrożenie stałego „podłączenia do sieci”, szczególnie, że ustawienia w smartfonach często wysyłają powiadomienia z przestrzeni wirtualnej, które mają zwrócić uwagę użytkownika i podprogowo „namówić” go do powrotu do korzystania z Internetu. Tego

typu działania mogą zaburzać procesy poznawcze, w szczególności podtrzymywanie uwagi i kontrolę u użytkownika.

- Zdecydowana większość badanych używa Internetu do robienia zakupów (63%). Niewiele ponad połowa osób używa Internetu do przeglądania portali społecznościowych (54%), kontaktowania się ze znajomymi, do poszukiwania informacji o wydarzeniach w kraju i na świecie oraz podczas pracy (po 51% dla każdej odpowiedzi). Istotnymi wydają się działania skierowane na zachęcanie mieszkańców do aktywności na świeżym powietrzu oraz uświadamianiu osób o szkodliwości wielogodzinnego spędzania czasu w przestrzeni wirtualnej oraz zagrożeniach związanych z nadmiernym i niezabezpieczonym korzystaniem z Internetu.

- Zdecydowana większość badanych słyszała o zjawisku cyberprzemocy, pomimo to duża część dzieci respondentów spędza dużo godzin przed komputerem. Pewna część mieszkańców spotkała się również w Internecie ze scenami okrucieństwa i przemocy oraz dyskryminacją i obrażaniem innych osób ze względu na ich cechy. Wydaje się więc, że mieszkańcy Gminy nie są świadomi zagrożeń, jakie wiążą się z nieograniczonym użytkowaniem tego typu urządzeń przez dzieci lub aktualna sytuacja epidemiczna (nauczanie zdalne) zmusza nieletnich do wielogodzinnego spędzania czasu przed komputerem. Tym istotniejsze są teraz działania promujące aktywny sposób spędzania wolnego czasu.

- Duża część badanych ma doświadczenia z hazardem, a konkretnie w konkursach polegających na wysyłaniu płatnych smsów (52%). ¼ mieszkańców Gminy Konopiska grała na maszynach hazardowych, w salonach gier. Natomiast 21% osób stwierdziło, że zna jedną osobę uzależnioną od hazardu, a 7% wskazało na kilka osób.

- Pewna część badanych osób wykazuje zachowania, które mogą wskazywać na zagrożenia uzależnień behawioralnych w lokalnej społeczności na terenie Gminy Konopiska. Wykryto dosyć niepokojące wyniki u pewnej grupy dorosłych grających w gry internetowe: 38% badanych grało w gry na urządzeniach elektronicznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy, z czego 31% kilka razy w tygodniu.

- Zaobserwowano podobnie niepokojące wyniki dotyczące nadmiernej pracy wśród mieszkańców Gminy. 54% badanych potwierdziło, że w ostatnim roku zdarzało im się pracować ponad miarę, z czego 46% osób kilka razy w miesiącu i zwracali im uwagę na ten problem bliscy (w sumie 47%).

- Duża część osób zgłosiła również nadmierne koncentrowanie się na zdrowym odżywianiu i planowaniu posiłków według wartości kalorycznej (66%). Istnieją przesłanki, iż grupa dorosłych osób zamieszkujących teren Gminy Konopiska zagrożona jest nadmiernym i szkodliwym dla zdrowia koncentrowaniem się na odżywianiu się. Należy zatem skupić się na tej kwestii społecznej w planowaniu przyszłych działań profilaktycznych na terenie Gminy, zarówno dla dorosłych, jak i dla osób nieletnich.

- Duża grupa osób wykazuje też nadmierną koncentrację na kolorze swojej skóry. 29% wskazało na kilkukrotne myśli dotyczące tej kwestii, 10% - wielokrotnie oraz 12% - tylko raz zwróciło na to swoją uwagę.

- Aż 92% ankietowanych uznało, że nie posiada zupełnie żadnej wiedzy na temat aktualnych działań w ich okolicy, jakie są podejmowane w celu ograniczenia problemów związanych substancjami odurzającymi. Wyniki wskazują na niewielką wiedzę mieszkańców Gminy Konopiska o działaniach profilaktycznych i wzmożoną potrzebę wprowadzania rozpowszechniania informacji w tym obszarze.

Badanie dzieci i młodzieży:

Podsumowując młodzi mieszkańcy Gminy Konopiska wyodrębnili następujące problemy i kwestie społeczne:

- Wolny czas młodzież wykorzystuje głównie na korzystanie z nowych technologii (55%). Dalej plasują się spotkania towarzyskie (47%), a na trzecim miejscu sport (36%). Wykazano, iż dzieci z lokalnych szkół spędzają od 1 do 4 godzin w przestrzeni wirtualnej (w sumie 57%). Najczęściej do tego celu używają smartfonów (61%). Zdecydowana większość używa Internetu do kontaktowania się ze znajomymi (75%) i do słuchania muzyki online (67%). W następnej kolejności badani używają Internetu do oglądania filmików (63%), grania w gry wieloosobowe (58%) i jednoosobowe (41%), oglądania filmów i seriali (50%), i do przeglądania portali społecznościowych (45%).

- Duża grupa uczniów lokalnych szkół wykazują objawy uzależnienia od korzystania z Internetu, w tym grania w gry komputerowe. Duża część osób nie natknęła się nigdy na wymienione zagrażające obszary, jednakże aż 40% spotkało się ze scenami okrucieństwa i przemocy oraz 46% z dyskryminacją i obrażaniem

innych osób ze względu na ich cechy i 34% z samookaleczaniem. W następnej kolejności 25% spotkało się ze sposobami popełnienia samobójstwa oraz 13% z zachęcaniem do zażywania narkotyków.

- Warto więc wspierać młodych ludzi w możliwie jak najbardziej zrównoważonym wykorzystywaniu komputerów i Internetu. Szczególnie, że w dobie pandemii uczniowie zmuszeni są do korzystania z komputera podczas nauki szkolnej. Wydaje się to być wyjątkowo niebezpieczne dla zdrowia fizycznego i psychicznego młodych osób. Wskazane jest podjęcie działań profilaktycznych w tym obszarze na rzecz bezpiecznego korzystania z sieci oraz na promowanie aktywnego spędzania wolnego czasu.

- Uczniowie lokalnych szkół deklarują raczej duże poczucie bezpieczeństwa w swoich szkołach i klasach. Aczkolwiek 27% przebadanych dzieci w pewnym stopniu zgłasza brak bezpieczeństwa w szkole. Pewna grupa uczniów odczuwa często stres w ciągu tygodnia szkolnego - w sumie 85%, z czego aż 32% odczuwa go codziennie, a 26% - kilkakrotnie w tygodniu oraz 18% kilka razy w miesiącu.

- 60% uczniów zadeklarowało bycie świadkiem przemocy w szkole, z czego 10% - codziennie. W lokalnych szkołach dosyć często zdarzają się formy przemocy rówieśniczej tj. wykluczenie (34%), otrzymanie obraźliwego SMSa lub e-maila (30%), uderzenie lub pobicie (19%) oraz przymuszanie do zrobienia pewnych czynności bez zgody ucznia (17%). Powyższe czynniki wskazują na potrzebę zintensyfikowanych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy szkolnej.

- Wśród młodzieży uczącej się w szkołach podstawowych 24% zna kogoś ze swoich rówieśników, kto pije już alkohol. 37% badanych uczniów jest już po inicjacji alkoholowej, z czego 81% spróbowało alkoholu w domu.

- Część badanych uczniów (27%) uważa, że palenie wyrobów nikotynowych jest modne wśród ich rówieśników i nadal jest wartością cenioną w ich środowisku. 20% respondentów jest już po inicjacji nikotynowej.

- Przyjmowanie narkotyków kiedykolwiek w życiu przez dzieci i młodzież dotyczy nikłego odsetka uczniów i obejmuje tylko narkotyki miękkie (1%). Łącznie 10% badanych spotkało się kiedykolwiek z rozprowadzaniem narkotyków, głównie poza szkołą. Tylko 7% przebadanych dzieci zadeklarowało chęć spróbowania narkotyku, gdyby nadarzyła się ku temu okazja.

- W opinii większości uczniów szkół podstawowych z Gminy Konopiska raczej trudno jest nieletnim zakupić używki tj. alkohol, papierosy, narkotyki czy dopalacze. Jednakże 18% uczniów wskazała, że w pewnym stopniu łatwo jest kupić papierosy, 13% - alkohol.

- Napoje energetyczne są dosyć popularne wśród uczniów. Duża część dzieci (60%) piła je minimum raz, ale raczej sporadycznie. Ze względu na wysokie stężenie substancji pobudzających (tj. kofeina czy tauryna), energetyki są często przyjmowane w celu poprawy koncentracji i zwiększenia wydolności organizmu. Jednakże, nie powinny być spożywane przez dzieci, ponieważ mogą powodować długotrwałe konsekwencje zagrażające zdrowiu, a nawet życiu.

- Nie wykazano niepokojących wskaźników zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży w obszarze spożywania leków rekreacyjnie (pomimo braku choroby).

- W przypadku hazardu - 26% badanych (w ankiecie ogólnej) i 16% (w ankiecie dot. zagrożeń behawioralnych) zdarzyło się grać w gry na pieniądze więcej niż raz.

- Ważnym obszarem jest korzystanie z pornografii przez dzieci i młodzież. 31% dzieci korzystała już z takich treści, z czego 12% - wielokrotnie co może wpływać na tworzenie nieprawidłowych wzorców dotyczących seksualności człowieka i stwarzać trudności w tworzeniu relacji w życiu dorosłym. Trudno jest kontrolować dostęp do tego typu treści, dlatego niezwykle ważne jest objęcie młodych osób wsparciem i działaniami profilaktycznymi z tego obszaru.

- Pewna grupa uczniów wykazała niepokojące odpowiedzi w zakresie zagrożenia uzależnieniami behawioralnymi, tj. nadmierne kupowanie nowych rzeczy, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych i nadmierne koncentrowanie się na zdrowym odżywianiu. W młodym wieku istotne jest uprawianie sportu oraz zdrowa dieta, jednakże w zdrowy sposób. Współcześnie nadmierna koncentracja na odżywianiu się i nadmierne uprawianie sportu wiąże się również z zaburzeniami odżywiania na tle psychologicznym. Należy podkreślić istotność tych kwestii w przyszłych działaniach profilaktycznych w szkołach.

●Na podstawie dokonanej diagnozy należałoby także wdrożyć do szkół zajęcia dodatkowe, na które wskazuje młodzież, a które są zgodne z ich zainteresowaniami. Jako najbardziej oczekiwane tematy z obszaru zagrożeń behawioralnych uczniowie uznali problematyczne używanie Internetu, w tym posługiwanie się social mediami oraz o uzależnieniu od gier komputerowych – po 29%. 24% osób jest zainteresowana zajęciami o uzależnieniu od ćwiczeń fizycznych i 20% o ortoreksji. We wszystkich wskazanych tematach zaobserwowano wśród grupy uczniów ze szkół podstawowych z terenu Gminy Konopiska czynniki ryzyka uzależnienia się.

III. REALIZACJA PROGRAMU

Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Konopiska, w szczególności dzieci i młodzież, osoby zagrożone uzależnieniami, osoby uzależnione i współuzależnione osoby niepełnosprawne.

IV. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA PROGRAMU

1. Cel strategiczny

Celem Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok jest ograniczenie spożycia oraz negatywnych skutków społecznych i zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu, nadużywania narkotyków, uzależnień behawioralnych i spożywania innych substancji psychoaktywnych przez mieszkanki i mieszkańców Gminy Konopiska, a w szczególności przez osoby niepełnoletnie.

2. Cele operacyjne

- 1) Podniesienie w społeczeństwie, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży, poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych.
- 2) Poprawa jakości życia rodzin z problemem alkoholowym, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin w których występuje zjawisko przemocy domowej.

3. Priorytety

- 1) zintensyfikowanie działań terapeutycznych wśród osób eksperymentujących, używających środki psychoaktywne,
- 2) udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i dotkniętych przemocą,
- 3) rozszerzenie oferty zajęć z psychologiem, socjoterapeutycznych, profilaktycznych i prewencyjnych dla dzieci i młodzieży,
- 4) zwiększenie dostępności szkoleń dla realizatorów i współrealizatorów Programu,
- 5) prowadzenie edukacji społecznej na temat szkód wynikających z uzależnień oraz zażywania substancji psychoaktywnych,
- 6) zwiększenie skuteczności egzekwowania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym.

4. Zadania

4.1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem:

- 1) wspieranie działalności punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym, uzależnionymi od narkotyków ich rodzin, w tym m.in.:
 - a) dofinansowanie działań profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych kierowanych do osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków i ich rodzin,
 - b) motywowanie osób uzależnionych od spożywania alkoholu i narkotyków i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii,
- 2) zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej jako forma profilaktyki wobec uzależnień, (alkohol, narkotyki) minimalizując ryzyko sięgnięcia po środki uzależniające w sytuacji problemowej, kryzysowej,

- 3) dofinansowanie szkoleń dla osób działających w obszarze zdrowia publicznego oraz profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy (m.in. terapeutów, specjalistów psychoterapii i instruktorów terapii uzależnień, pracowników służby zdrowia), służących zdobyciu lub podniesieniu kwalifikacji zawodowych,
- 4) podejmowanie przez GKRPA czynności związanych z przyjmowaniem i realizacją wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego względem osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu i uzależnionych od narkotyków:
 - przeprowadzanie rozmów zmierzających do objęcia leczeniem osób podejrzewanych o uzależnienie od alkoholu i narkotyków,
 - przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania osób podejrzewanych o uzależnienie od alkoholu lub narkotyków na leczenie odwykowe,
 - motywowanie osób podejrzewanych o nadużywanie alkoholu i uzależnionych od narkotyków do podjęcia leczenia,
 - kierowanie osób podejrzewanych o nadużywanie alkoholu i uzależnionych od narkotyków na badanie przez biegłych sądowych celem wydania stosownej opinii,
 - kompleksowe opracowywanie dokumentacji wymaganej przy kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Częstochowie,
- 5) finansowanie udziału w szkoleniach i kursach członków GKRPA oraz osób działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej;
- 6) organizowanie spotkań członków GKRPA z przedstawicielami instytucji zajmujących się problematyką terapii i rehabilitacji alkoholowej dla osób uzależnionych od narkotyków oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Wskaźniki oceny realizacji zadania:

- wysokość dofinansowania punktów konsultacyjnych oraz liczba osób objętych przez nie wsparciem,
- wysokość dofinansowania zajęć terapeutycznych dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem oraz jej rodziców oraz liczba osób nimi objętych,
- wysokość dofinansowania profilaktycznych programów psychoedukacyjnych oraz programów psychoterapii,
- liczba otrzymanych przez GKRPA wniosków w sprawie objęcia osób podejrzewanych o nadużywanie alkoholu i uzależnionych od narkotyków leczeniem odwykowym,
- liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące,
- liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie do biegłych sądowych,
- liczba wniosków skierowanych przez GKRPA do sądu ws. zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego,
- wysokość środków finansowych przeznaczonych na sfinansowanie szkoleń członków GKRPA oraz osób działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.

4.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową:

- 1) wspieranie realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych i zajęć socjoterapeutycznych w placówkach wsparcia dziennego w ramach profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej, w tym m.in.:
 - dofinansowanie bieżącej działalności placówek wsparcia dziennego,
 - dożywianie dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i socjoterapeutycznych,
 - pomoc w nauce i organizacja czasu wolnego;
- 2) wsparcie pracy środowiskowej na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;

3) przeciwdziałanie przemocy domowej:

- a) wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, koordynującego pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
 - b) współpraca GKRPA m.in. z policją, sądem rodzinnym, kuratorami, GOPS oraz placówkami służby zdrowia w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz udzielania pomocy rodzinom w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
 - c) realizacja i dofinansowanie programów profilaktycznych oraz zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, wspieranie edukacji antydyskryminacyjnej, mające na celu przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy motywowanej uprzedzeniami oraz wspieranie równości,
 - d) współpraca z sądami w zakresie kierowania osób nadużywających alkoholu, uzależnionych od narkotyków i stosujących przemoc domową na leczenie odwykowe oraz do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub terapeutycznych.
- 4) uwzględnianie w lokalnych informatorach zagadnień z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej oraz stosowania procedury „Niebieskie Karty”.

Wskaźniki oceny realizacji zadania:

- wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań opiekuńczo-wychowawczych i zajęć socjoterapeutycznych w placówkach wsparcia dziennego oraz liczba osób objętych przez nie wsparciem,
- wysokość dofinansowania warsztatów profilaktycznych oraz liczba osób nimi objętych,
- wysokość dofinansowania działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- wysokość dofinansowania programów profilaktycznych w zakresie wspierania przeciwdziałania przemocy domowej i wspierania edukacji antydyskryminacyjnej.

4.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- 1) dofinansowanie zajęć oraz programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży na poziomie profilaktyki uniwersalnej, w tym: programów realizowanych przez szkoły oraz placówki wsparcia dziennego,
- 2) promowanie wśród dzieci, młodzieży i innych osób aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych, w szczególności programu sportowych m.in. w zakresie dofinansowania zajęć sportowych i rekreacyjnych promujących zasadę fair play,
- 3) realizacja programów profilaktycznych obejmujących warsztaty profilaktyki uzależnień behawioralnych, uzależnień od alkoholu i narkotyków dla uczniów szkół podstawowych,
- 4) warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, uzależnień od alkoholu i narkotyków oraz przeciwdziałania przemocy domowej dla rodziców i nauczycieli,
- 5) organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi z programem profilaktyki uzależnień,
- 6) wspieranie działań o charakterze edukacyjnym w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i udzielania pomocy dzieciom, które wykazują zachowania ryzykowne (sięgają po środki uzależniające, stosują agresję i przemoc),
- 7) organizacja szkoleń warsztatowych dot. m. in. diagnozy i interwencji w kryzysie oraz doskonalenia kompetencji nauczycieli, wychowawców i pedagogów w celu zapobiegania samookaleczeniom i zamachom samobójczym dzieci i młodzieży,

- 8) współpraca GKRPA, GOPS, kuratorami sądowymi i policją w celu rozpoznawania potrzeb w zakresie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych i środowisku pozaszkolnym,
- 9) podejmowanie przedsięwzięć i inicjatyw poświęconych problematyce uzależnień, FAS (Alkoholowego Zespołu Płodowego),
- 10) wspieranie edukacji publicznej poprzez:
 - a) przekazywanie placówkom oświatowym, organizacjom pozarządowym, parafiom, placówkom ochrony zdrowia i jednostkom pomocy społecznej informacji na temat dostępnej oferty pomocy w zakresie problematyki uzależnień behawioralnych, uzależnień od alkoholu, narkotyków i przemocy domowej,
 - b) zakup i dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień behawioralnych, uzależnień od alkoholu, narkotyków i przemocy domowej,
 - c) szkolenie sprzedawców w zakresie zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
 - d) przeprowadzanie badań metodą „Tajemniczy klient” mających na celu sprawdzenie przestrzegania zakazu sprzedawania alkoholu osobom małoletnim.
- 11) przemoc domowa, skala problemu w gminie, ustalenie odsetek rodzin zagrożonych przemocą domową,
- 12) zapewnienie bezpieczeństwa w miejscach publicznych, w tym:
 - zwiększanie bezpieczeństwa na obiektach sportowych,
 - zwiększenie bezpieczeństwa na terenie gminy,
 - podejmowanie inicjatyw, kampanii społecznych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.

Wskaźniki oceny realizacji zadania:

- wysokość dofinansowania przedsięwzięć organizowanych w ramach programów sportowych oraz liczba osób biorących w nich udział,
- wysokość dofinansowania wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi, uzależnionymi od narkotyków i uzależnieniami behawioralnymi oraz liczba osób nim objętych,
- liczba konkursów, kampanii i konferencji poświęconych problematyce alkoholowej, narkomanii, uzależnień behawioralnych i przemocy domowej oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba sprzedawców napojów alkoholowych objętych szkoleniami,
- liczba interwencji podjętych przez funkcjonariuszy Policji w związku z nieprzestrzeganiem zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych,
 - liczba przygotowanych diagnoz,
 - liczba odsetek rodzin, w których wystąpiła przemoc domowa.

4.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, klubów abstynenckich, punktów konsultacyjnych oraz osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii:

- 1) dofinansowanie programów z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym, realizowanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty, kierowanych do osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień od alkoholu i narkotyków,
- 2) dofinansowywanie badań z zakresu spraw społecznych, tworzenie diagnoz i ekspertyz, w tym przeprowadzenie w placówkach oświatowych badań ankietowych dotyczących używania środków psychoaktywnych oraz zagrożeń innymi uzależnieniami i przemocą wśród młodzieży szkolnej,
- 3) współpraca ze środowiskami kościelnymi w sferze ich działalności na rzecz profilaktyki i promowania postaw trzeźwosciowych,
- 4) zlecenie wykonywania zadań izby wytrzeźwień innej placówce.

Wskaźniki oceny realizacji zadania:

- wysokość środków finansowych przeznaczonych na badania z zakresu spraw społecznych, diagnozy i ekspertyzy,

- ilość przeprowadzonych badań.

4.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy, promocji i warunków sprzedaży napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- 1) wizytacje i kontrole w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zapisów zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 2) podejmowanie interwencji w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tj. zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych, sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw,
- 3) podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania, w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Wskaźniki oceny realizacji zadania:

- liczba wizytacji i kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- liczba podjętych interwencji w związku z nieprzestrzeganiem zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- liczba wszczętych postępowań w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4.6. Zapewnienie realizacji zadań zawartych w Programie:

- 1) Wspieranie podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i przemocy domowej,
- 2) dostosowanie obiektów, w tym m.in. zakup wyposażenia (doposażenia w sprzęt niezbędny do udzielania świadczeń) dla potrzeb zadań realizowanych w ramach Programu przez jego realizatorów i współpracujących, m.in. przez instytucje, organizacje pozarządowe, jednostki kościelne, placówki wsparcia dziennego.

Wskaźniki oceny realizacji zadania:

- liczba wspieranych podmiotów i wysokość ich dofinansowania,
- wysokość środków finansowych przeznaczonych na obsługę GKRPA.

W Gminie Konopiska nie funkcjonuje Centrum Integracji Społecznej.

V. Realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok.

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopiskach.

2. Współuczestnikami i współpracującymi w realizacji Programu są:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dyrektorzy szkół podstawowych i przedszkoli, Placówka Wsparcia Dziennego „Promyk” Komisariat Policji w Blachowni, Sąd, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminnym Centrum Kultury i Sportu oraz inne podmioty, którym zlecane są zadania wynikające z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

3. Gminna Komisja działa w oparciu o zarządzenia Wójta Gminy Konopiska nr 5/2021 z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Źródła finansowania Programu:

W budżecie Gminy wydzielone są w rozdziale 85154 środki finansowe na realizację gminnego programu pochodzące z opłat uzyskanych w ciągu roku za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i w rozdziale 85153 środki finansowe na przeciwdziałanie narkomanii. Na realizację zadań ujętych w programie na rok 2024 w budżecie znalazła się kwota w rozdziale 85154 182 000,00 zł. w rozdziale 85153 25 000,00 zł.

Za wydatkowanie środków finansowych wynikającego z art. 93 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odpowiada Pełnomocnik.

- 1) budżet gminy Konopiska, zgodnie z klasyfikacją budżetową, w tym środki finansowe uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2024 roku;
- 2) środki niewykorzystane na realizację Programu przechodzą z roku ubiegłego;
- 3) środki finansowe pochodzące ze źródeł zewnętrznych;
- 4) środki finansowe realizatorów Programu.

5. Monitoring Programu i sprawozdawczość.

Realizacja Programu będzie podlegała monitoringowi, który polega na zbieraniu i analizowaniu informacji w celu ustalenia, czy wyznaczone w ramach Programu zadania są realizowane zgodnie z założonym planem. Monitoring będzie obejmował następujące elementy:

- 1) czas realizacji zaplanowanych działań oraz ich zakres,
- 2) wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań oraz źródła ich pochodzenia,
- 3) stan realizacji poszczególnych zadań.

Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony przy wykorzystaniu wyznaczonych w dokumencie wskaźników. Wnioski z niego płynące zostaną uwzględnione w sprawozdaniu.

Monitoring realizacji Programu dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jego ewaluacji, która dotyczy oceny efektów wdrożenia wyznaczonych zadań.

Program ma charakter otwarty. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, zadania w nim wyznaczone mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wys. 170 zł za posiedzenie, wypłacane jest na podstawie list obecności z posiedzenia Komisji.

2. Wynagrodzenie za przeprowadzenie kontroli minimum 3 punktów sprzedaży alkoholu w jednym dniu wynosi 5% minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ustalonego rozporządzeniem Rady Ministrów na 2024 rok.